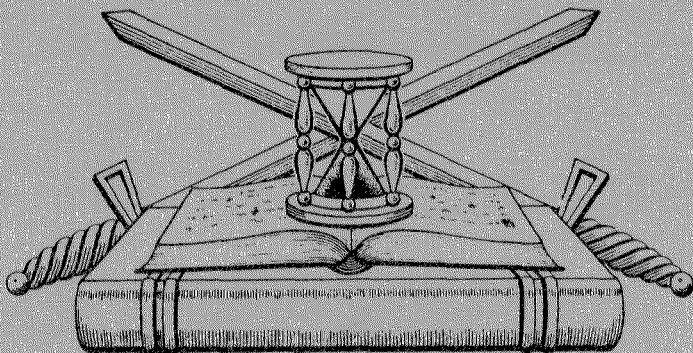

July 1974

MARS ET HISTORIA

ORGAAN

VAN DE
NEDERLANDSE VERENIGING
TER BEOEFENING VAN DE
MILITAIRE HISTORIE

OPGERICHT 20 AUGUSTUS 1966

SAMENSTELLING VAN HET ALGEMEEN BESTUUR:

Voorzitter : F.L. Diekerhoff
Ondervoorzitter: J. Albarda
1e Secretaris : F.J. van Lier
2e Secretaris : H. Ringoir
Penningmeester : C.J. Kneppelhout
Archivaris : J.J.B.J. Bouvy
Leden : Jhr. D.J.H.N. den Beer Poortugael
B.C. Cats
W.F.K. Engelbrecht
Mr. C.H. Evers
C.A. Heshusius
F.J.A. Lutz
Drs. G.J.A. van Ojen jr.
Mr. Ch.L.M. Schaepman

ADRESSEN DAGELIJKS BESTUUR:

Voorzitter : Oranje Nassastraat 1, Geldemalsen, Tel. 03455-1773
Ondervoorzitter: Laan van Clingendael 121, 's-Gravenhage, Tel. 070-246843
1e Secretaris : Savelbos 325, Zoetermeer
2e Secretaris : Laan van Nieuw Oost-Indie 289, 's-Gravenhage, Tel. 070-839994
Penningmeester: Bremstraat 26, Den Helder, Tel. 02230-12153

Contributie bedraagt per jaar min. f 20,00, te storten op giro 14700 van de Algemene Bank Nederland N.V. te Den Helder, ten name van de Nederlandse Vereniging Militaire Historie of op giro 29.40.790 van de Nederlandse Vereniging Militaire Historie te Den Helder.

SAMENSTELLING REDAKTIE-WERKKOMMISSIE:

Redactieadres: Columbusstraat 260, 's Gravenhage, tel. 462729
M. Boerma
C.A. Heshusius
E.W. van Popta.

SAMENSTELLING REDAKTIE-ADVIESKOMMISSIE:

F.L. Diekerhoff
Mr. C.H. Evers
Drs. G.J. van Ojen jr.
H. Ringoir.

AFDELINGSKORRESPONDENTEN: Zie binnenomslag van de achterzijde.

MARS EN HISTORIE

De 'NEDERLANDSE VERENIGING TER BEOEFENING VAN DE MILITAIRE HISTORIE', opgericht op 20 augustus 1966 en erkend bij K.B. no. 50 van 14 juni 1968, is er voor allen, die zich verdiepen in de studie van geschiedenis, ceremonieel, tradities, uniformen, emblemen, wapens en onderscheidingen van militaire- en semi- militaire organisaties, meer in het bijzonder die van Nederland en de (voormalige) overzeese Rijksdelen.

INHOUD

Bestuursmededelingen.

Nieuwe Boeken.

De Kanonnen van Wervik.

De gepantserde schepen van de Koninklijke Marine (II)
door J. K. M. Bottema.

De militaire school te Delft, 1814-1828, Oude Delft 49,
door J. W. Bonebakker.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

CONTRIBUTIE 1974

Vier weken na de oproep tot betaling van de contributie 1974 (in het meinummer 1974) hebben slechts tien leden hun contributie overgemaakt.

HONDERDENVIJFTIEN LEDEN hebben de contributie 1974 helaas nog NIET overgemaakt. Een zeer dringende oproep aan deze leden om dit NU te doen!

Overmaking kan geschieden door storting op:

1. postgirorekening 29 40 790 t. n. v. penningmeester Nederlandse vereniging ter beoefening militaire historie te Den Helder,
2. bankrekening bij de Algemene Bank Nederland te Den Helder, nummer 58 72 29 101 t. n. v. Nederlandse vereniging ter beoefening militaire historie.

De contributie bedraagt minimaal f 20,--.

EXCURSIE

Op zaterdag 19 oktober a. s. zal een excursie worden gemaakt naar 's Hertogenbosch. Bezocht zullen worden de musea van de regimenten van Heutz, Genietroepen en Wielrijders. Nadere berichten hierover volgen.

JAARVERGADERING

Op 16 november a. s. zal de jaarvergadering worden gehouden. Het is de bedoeling deze vergadering wederom in Utrecht te houden. Nadere berichten hierover volgen.

NIEUWE BOEKEN

Reeds enige tijd geleden zijn er een aantal boeken op de markt verschenen die over militaire voertuigen gaan.

Het schijnt dat hiervoor veel belangstelling bestaat. Daar het een na het andere boek over dit onderwerp verschijnt.

Zo is het ook met de boeken van BART H. VANDERVEEN.

Van hem verschenen de volgende boeken:

1. THE OBSERVER'S FIGHTING VEHICLES DIRECTORY WORLD WAR II.
2. THE OBSERVER'S FIGHTING VEHICLES DIRECTORY FROM 1945.
3. THE JEEPS
4. HALF-TRACKS.

Het eerste genoemde boek bevat een enorm aantal foto's van Amerikaanse, Engelse, Canadese, Duitse, Russische voertuigen die bij deze legers in de bewapening waren opgenomen. Dit wordt toegelicht door een schat aan gegevens. Waar haalt de schrijver dit vandaan! Uit eigen ervaring weet ik heel goed hoe moeilijk het is foto's en gegevens bij elkaar te krijgen.

Een tijdrovende arbeid!

Het tweede boek bevat gegevens met foto's van voertuigen na de Tweede Wereldoorlog.

Ook voor dit boek geldt hetzelfde: Heel goed van opzet en samenstelling.

De beide laatst genoemde boeken zijn gewijd aan de jeep en de bekende half-tracks.

De boeken bevatten vele illustraties met gegevens over deze voertuigen.

Kortom het zijn mooie boeken, een ieder die belangstelling heeft voor dit onderwerp kan hieraan zijn hart ophalen.

De boeken werden samengesteld door BART H. VANDERVEEN, OLYSLAGER ORGANISATION N.V. en uitgegeven bij FREDERICK WARNE & CO LTD, LONDON.

v. P.

DE KANONNEN VAN WERVIK

Op 13 september 1971 werd te Wervik op de Franse grens een monument onthuld ter herinnering aan de slag aldaar gevoerd op 13 september 1793.

Deze slag moet men uit Engelse en Franstalige boeken halen.

De onze zwijgen er over, alleen Van Lennep en Groen van Prinsterer maken hiervan melding.

Zou de jongste zoon van Stadhouder Willem V, prins Frederik er niet zwaar zijn gewond geraakt, de Vlaamse veldtocht zou nog meer verzwegen zijn.

De beide zonen van Willem V zouden aan het hoofd hunner troepen Parijs zijn binnengerukt ware het niet dat de Hertog van Coburg, hoofd der geallieerden, tegen de zin van onze latere Koning Willem I een onjuiste strategie voerde.

Het voert te ver hierop in te gaan. Hoofdzaak is dat een bescheiden monument, Prins Frederik én de zijnen, op het naar hem genoemd Frederiksplein in Wervik tot stand kwam.

Het comité zorgde ook voor twee kanonnen die echter tot op heden niet geplaatst werden.

Ze liggen opgeslagen bij Openbare Werken ter plaatse.

In 'Ons Leger, 'Sinte Barbara' en 'Basis' zijn oproepen geplaatst tot storten van een (kleine) bijdrage om montering op de fundering alsnog te realiseren.

Mocht er geld overblijven, dan zullen we daarvan een bronzen naambord voor de herberg aan genoemd plein laten maken omdat deze sinds de onthulling Frederiksherberg is genoemd.

Op gironummer 15 35 09 van de Nutsspaarbank te Heemstede onder nummer 846.437.848 kan gestort worden of voor wie deze getallen te veel zijn op gironummer 43 59 64 van

J. A. Bomans te Heemstede.

Van het eindresultaat zal t. g. t. melding worden gemaakt.

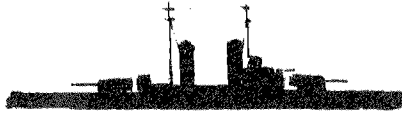
Het Werkcomité

J. A. Bomans - Heemstede
Heerenweg 154.

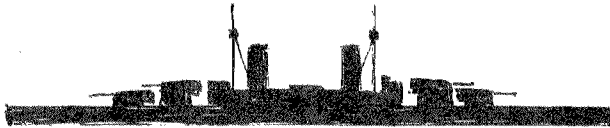
Aart Brouwer, Venhuizen
De Buurt 1.

IX

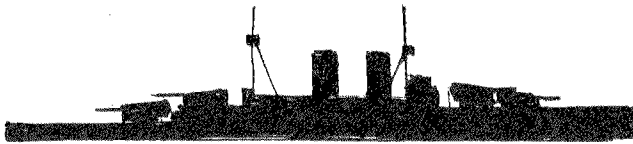
X

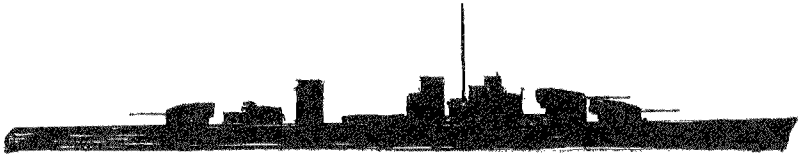
XI

XII

XIII

XIV

DE GEPANTSERDE SCHEPEN VAN DE KONINKLIJKE MARINE (II)

door J. K. M. Bottema.

Toen in 1910 de "De Zeven-Provinciën", het grootste pantserschip en het grootste oorlogsschip dat ons land tot toen had bezeten, in dienst werd gesteld, zou dit tevens het einde betekenen van de aanbouw van verdere slagschepen of pantserschepen voor onze marine. Maar de omstandigheden in de wereld om ons heen wezen toentertijd wel in een voortzetting van de bouw van deze schepen. Niet alleen de grote zeemogendheden maar ook landen als Argentinië, Brazilië, Chili, Griekenland, Spanje en Turkije bezaten reeds slagschepen, waren bezig ze te bouwen of hadden plannen daartoe.

De enige reden voor Nederland om aan de bewapeningswedloop mede te doen was de zorg voor de sterkte van ons eskader in Nederlands-Indië.

Door de overwinning op de Russen bij Tsushima waren de Japanners in het Verre Oosten in het bezit van een sterke en machtige vlootpositie, ook de Amerikanen breidden hun vloot in de Stille Oceaan enorm uit; een Duits pantserkruisereskader was permanent in de nabijheid van ons eilandenrijk gestationneerd en niet te vergeten de sterke eskaders die Engeland en Frankrijk in de Indische en de Stille Oceaan onderhielden.

Versterking van onze vloot werd dan ook onder ogen gezien.

Allereerst wilde men de lijn van aanbouw van de kleine pantserschepen voortzetten.

In 1911 stelde de minister voor om vier pantserschepen te bouwen van ruim 7000 ton en met vier 28 cm kanons gewapend. Men zou dan een homogeen eskader in de Oost kunnen onderhouden. Maar de oppositie tegen deze minischeepjes die voor een zeegaande vloot geheel uit de tijd waren (moderne slagschepen waren al meer dan 20.000 ton met 8 of meer kanons van 30 tot 35 cm), werd te groot; de Kamer verwierp de voorstellen van de Minister.

Alleen een land als Zweden stelde dit type schepen nog in dienst. Deze waren bestemd voor de kustdefensie, niet voor een zeegaand eskader.

Het Zweedse scheepstype benaderde echter het voorgestelde Nederlandse pantserschip ontwerp zodat daarom de "SVERIGE" klasse in silhouet is afgebeeld in figuur X.

Een vergelijking van het Nederlandse ontwerp met het Zweedse schip geeft wel enige opmerkelijke verschillen te zien. Een zwaardere bewapening en pantser, hogere snelheid bij een geringer tonnage doen wel duidelijk het kustdefensieschip uitkomen tegenover het zeegaande type dat bovendien een grotere actieradius behoorde te hebben.

Intussen had zich in Nederland een Staatscommissie gebogen over de vraag hoe de vloot er zou moeten uitzien. In 1913 kwam deze commissie met haar aanbeveling; n. l. negen slagschepen, zes torpedokruisers, zestien torpedoboten en acht grote onderzeeboten.

Het merkwaardige van dit vlootplan was de lange tijdsduur benodigd voor de realisatie.

De eerste drie slagschepen die in 1913 op de begroting werden aangevraagd zouden verouderd zijn als de laatste schepen van het vlootplan gebouwd werden, want 35 jaar was de tijd uitgetrokken voor dit bouwprogramma. Hoewel Nederland over een eerste klas scheepsbouwcapaciteit beschikte, kende men deze bouw van slagschepen niet.

Bij buitenlandse werven werden daarom om ontwerpen gevraagd volgens de volgende gegevens: 21.000 ton, 8 kanons van 34 cm en 21 mijl vaart.

De werven Germania, Blohm & Voss en de Vickers werf kwamen met hun Nederlandse opdrachtgevers tenslotte tot veel grotere schepen met 35,6 cm geschut bewapend. Figuren XI, XII en XIII tonen de ontwerpen, typische vertegenwoordigers van de Duitse en de Engelse slagschepen. De snelheid zou nu 22 mijl worden; opvallend is wel dat het gordelpantser ongeveer 100 mm lichter (dunner) is dan op de moderne Duitse en Engelse slagschepen van die tijd en 50 mm lichter dan op de Japanse schepen.

Alle ontwerpen waren van het type superdreadnought met vier dubbeltorens in de centerlijn, de tweede en de derde toren over de eerste en vierde heen vurend.

De bedoeling was om met een totaal van negen schepen steeds drie of vier van de modernste slagschepen in de Oost in dienst te hebben.

Maar de Eerste Wereldoorlog haalde een streep door al deze plannen. In plaats daarvan werden nog in 1915 kruisers op stapel gezet, de "JAVA"-klasse.

"De eerste marine verlaat zich op het kanon, de tweede op de torpedo", was een uitspraak waaraan wij ons nu weer zouden houden. De nieuwe kruisers pasten in het vlootplan van 1922: vier kruisers, vierentwintig torpedojagers en tweëndertig onderzeeboten benevens de nodige vliegtuigen. Het vlootplan werd verworpen in de Kamer met één stem verschil.

Hiermede was de kiem gelegd voor onze machteloosheid in 1941.

Later werden nog vele voorstellen en ontwerpen onderzocht want zelfs een torpedo vloot vereist een paar krachtige schepen om die torpedo's naar de vijand te brengen.

Een gepantserde 10.000 tons kruiser, de zgn. "Hoffmann" kruiser met zes kanons van 20,3 cm. was een der ontwerpen.

Juist voor de Tweede Wereldoorlog werd de Japanse dreiging zo groot geacht, dat krachtiger schepen dan kruisers nodig werden. Men beschikte toen in Indië over nog niet de helft van het aantal schepen dat in 1922 nodig werd geacht.

In begin 1939 werden de plannen gemaakt voor de bouw van een drietal slagkruisers voor de dienst in de Oost. Hierbij stond onze deskundigen een schip, type van de Duitse "SCHARNHORST" voor ogen. Uit alle voorontwerpen die zowel met Duitse als met Italiaanse adviezen werden gemaakt kwam als laatste ontwerp een zeer snel schip (34 mijl), overigens van Scharnhorst-kwaliteiten tevoorschijn.

Figuur XIV geeft het silhouet van dit laatste Nederlandse ontwerp. De schepen zouden vanaf 1945 gereed zijn voor de indienststelling. Als vergelijking diene hierbij de Britse slagscheepbouw vóór de Tweede Wereldoorlog. Direct na het vlootverdrag van Londen in 1936 zetten de Engelsen enige slagschepen van de "KING GEORGE V" -klasse op stapel; deze schepen waren juist einde 1940, 1941 en 1942 gereed.

Hoeveel eerder hadden ook wij met onze plannen moeten zijn!

Nu haalde wederom een wereldoorlog een streep door deze laatste Nederlandse plannen voor de aanbouw van grote gepantserde schepen.

Tachtig jaren pantserscheepsbouw waren definitief voorbij; de toekomst wees naar het vliegtuigmoederschip, het vliegtuig en de onderzeeboot.

NB

Onbesproken blijft in dit verhaal de van een licht pantser voorziene pantserboten type BRINIO, de flotillevaartuigen type FLORES, kanneerboten type VAN SPEYK en de kruisers die allen een licht gordelpantser bezaten.

4. Het schoolgebouw, Oude Delft 49, en zijn oorspronkelijke

bestemming

In de 18e eeuw en het begin van de 19e bevond zich het gereformeerde (nu zou men moeten zeggen: hervormde) jongensweeshuis in het voormalige Sinte Barbara klooster.

Thans is daar gevestigd de sociëteit Alcuin van de katholieke studentenvereniging Sanctus Virgilius, Oude Delft 57. Dit stadsweeshuiserfde van de Vrijvrouwe van Renswoude

"fondsen en huizen. . . ." met expresse begeerte om eenige van de verstandigste, "schranderste en bequaamste jongens niet jonger dan 15 jaren maar wel daarboven, in "derzelve huysen af te zonderen en aan te zetten, hetzij in de mathesis, teekenen of "schilderkonst, beeldhouden of beeldsnijden, oefeningen in swaare dijkagieën tot be- "houding van ons land teegens swaare overstromingen van 't water, of dergelijke libre "consten".

Daaronder werden verstaan: de navigatie- en stuurmanskunst, de burgerlijke en militaire bouwkunde (gedoceerd door een luitenant der artillerie), sluis- en molenbouw, het maken van uurwerken, mathematische en astronomische instrumenten; verder onderricht in het Frans, en ook in het Engels.

Het schoolgebouw, Oude Delft 49, werd als zodanig ingewijd op 11 december 1759 en heeft tot 1803 deze bestemming behouden. Er zijn gedurende die jaren zelden meer dan 12 kwekelingen in gehuisvest geweest.

Voor ons is nu van belang, dat er destijds een uitgebreide collectie werd aangelegd van instrumenten, gereedschappen, werktuigen, modellen op schaal en andere hulpmiddelen bij het onderwijs.

Mogelijk heeft dit er toe bijgedragen dat in 1814 betvroegere fundatiehuis bestemd werd voor de Militaire School.

5. De omstandigheden waaronder de cadetten leefden.

De cadetten woonden op kamers en moesten in eigen onderhoud voorzien.

Bedoeld zal zijn: maaltijden, wassen en verstellen van linnengoed, lectuur, ontspanning. Hun opleiding geschiedde op staatskosten.

Administratief waren zij ingedeeld bij de compagnie artillerie te voet gekazerneerd te Delft in het voormalige St. Agatha klooster.

Zij waren gekleed als artillierist, en ontvingen als zakgeld soldij van een kanonnier.

Vanaf 1818 moesten zij per jaar f 60, -- schoolgeld betalen.

Misschien als bijdrage in de exploitatie van het gebouw, of voor de aanschaf van leermiddelen, zoals studieboeken?

Voor de cadetten der infanterie en der cavalerie golden de volgende uitzonderingen op het voorgaande: zij studeerden op eigen kosten; droegen de uniform van hun wapen; ontvingen géén soldij en waren administratief ingedeeld bij de elders gelegeerde onderdelen waartoe zij behoorden.

Delft heeft, evenals menige andere stad in de provincie Holland, vóór 1795 gedurende twee eeuwen geen beleg of vijandelijke bezetting te doorstaan gehad.

Delft is evenmin een vestingstad geweest zoals Naarden.

Wel was het, tot in de 19e eeuw, omringd door "cingels grachten" waarbinnen de lage aarden omwalling, en slechts toegankelijk over ophaalbruggen en door stadspoorten.

Op die wallen de waltorentjes en de walmolens. Het gemeentearchief bezit een Platte Grond der stad Delft uit 1828, waarop dit alles te zien is. Verder bestaan er afbeeldingen te over van gezichten op Delft, van straten en pleinen, grachten en bruggen, gevels en gebouwen, ook uit het tijdsbestek dat ons nu bezighoudt.

De bevolking beliep in de jaren '20 der vorige eeuw rond 13000.

De inwoners, merendeels armoedig, leefden onder slechte hygiënische omstandigheden, vermoedelijk niet slechter dan in de andere Hollandse steden.

Hier heeft u de entourage van de Militaire School, gevestigd in een 18e eeuws pand van allure, tegenover het Armamentarium.

Met enige fantasie ziet u de school aan-en uitgaan; het beeld is van alle tijden, overal waar het bezoek verplicht is en de leerlingen extern.

Van onze cadetten is het merendeel gekleed als kanonnier, een minderheid in de bont geschakeerde uniformen van grenadiers en jagers, kurassiers en dragonders, flankeurs en 'hussaren'.

De leeftijden varieerden, zoals wij zagen, van 14 tot 23 jaar.

Hadden wij nu zo'n jeugdig kanonniertje, nog geen vijf voet hoog, gevraagd of hij er naar hunkerde een écht kanon af te vuren, dan had zijn antwoord kunnen zijn: "welnee meneer, ik ben aspirant - civiel - ingenieur van Rijkswaterstaat!"

Honderdvijftig jaar geleden waren jongens van veertien, vijftien jaar misschien heel wat meer mans - lichamelijk en geestelijk - dan nu.

Toch kan men zich afvragen met wat voor gevoelens - laat ons zeggen - de dominee van Zierikzee zijn zoontje naar de Militaire School zag gaan?

Voordelen waren: een goedkope opleiding voor een honorabel beroep, en medisch toezicht door de Militair Geneeskundige Dienst.

Nadelen: zoonlief kon alleen in de vacaties thuiskomen; de reis was omslachtig; de correspondentie zal vaak eenzijdig vanuit de pastorie zijn gevoerd.

Uit niets is gebleken dat de directie van de Militaire School toezicht hield op de woonadressen der cadetten.

Integendeel, in rapporten uit 1818/19 leest men dat er soms in één huis 8 tot 10 élèves zitten, zodat niemand over een eigen kamer kan beschikken.

Van studeren in de avonduren komt dan niet veel terecht.

Dat werkt een onregelmatig leven in de hand, vooral bij pubers beïnvloed door het slechte voorbeeld van sommige volwassen cadetten.

Prijsopdriving door de kosthuizen, buitengewone verteringen en schulden maken de opleiding duur. Er zijn dan ook herhaaldelijk klachten over losbandigheid, drank en vrouwen.

Toch zal menigeen tegen die verleidingen bestand zijn geweest.

De Koninklijke Militaire Academie van 1828 verviel in het andere uiterste. Er konden rond 300 cadetten worden geplaatst; allen waren intern. Het instituut werd, ook in latere decennien, als een tuchtschool ervaren. Maar zelfs in een dergelijk milieu kan een goede karakteraanleg vaste vorm krijgen.

Als instituut ter opleiding van officieren voor alle wapensoorten en van burger-ingenieurs voor rijksdiensten was de K.M.A. in 1828 een Europese primeur.

Literatuur

Par. 1, 3 en 5: scripties van de cadetten-vaandrigs J. W. Brinkman en A. G. Westendorp (mei 1969), D. K. Brouwer en A. F. S. van der Loo (mei 1970) - Gouverneurs der residentie 's Gravenhage 1813-1963, blz. 147 en 167 - De Technische Hogeschool te Delft, 1905-1955, hoofdstuk I.

Par. 2: Dr. F. C. Spits, De metamorfose van de oorlog in de 18e en 19e eeuw (van Gorcum, Assen 1971) - Peter Paret, Yorck and the era of Prussian Reform, 1807-1815 (Princeton University Press, 1966) - E. S. Turner, Gallant Gentlemen, a portrait of the British officer 1600-1956 (Michael Joseph, London 1956).

Par. 4: Delftse Studiën (van Gorcum, Assen 1967), de opstellen van M. D. Ozinga (blz. 268 t/m 292) en C. A. van Swigchem (blz. 293 t/m 328).

„DE DONDERBUS”

SOPHIAKADE 5B - ROTTERDAM 3016

Geopend: vrijdag 19.00-21.00 uur; zaterdag 10.00-18.00 uur

INKOOP - VERKOOP - RUIL

VAN OUDE WAPENS E.D. - VERDER ALLERLEI DOCUMENTATIE

Privé: J. WINTERS

BLAAKSEDIJK-OOST 17 - HEINENOORD - TELEFOON (01862) 23 38

Campina

Huize Campina

Heelsum

Utrechtseweg 102

T.08373 - 2573

U bent van harte welkom op Campina om bij de historische afdeling de facsimile herdruk van "De Topografische en Militaire kaart van Nederland" zonder kosten en in alle rust en stilte in te zien. Er zijn 5 exemplaren in voorraad.

Tevens kunt u Tradition (Norman Newton) figuren in de diverse maten, beschilderd en onbeschilderd bekijken (of kopen), evenals de militaire prenten van Le Plumet, Hourtoulle, Knötel (Olmes) en van de Imagerie Pellerin (Epinal).

Op Campina vindt u verder een gevarieerde bibliotheek, waarin oude en nieuwe boeken omtrent uniformen, wapens en antiek in het algemeen - voor bestudering in de leeskamer (of aankoop).

En bovendien zijn er altijd interessante voorwerpen die verband houden met Napoleon I en de geschiedenis tot en met het Second Empire.

De gehele Antiekhandel Campina staat voor u open 365 dagen per jaar, iedere dag van 11 tot 11. (Er bestaat een tearoom-service.)

Voor verdere details belt u s.v.p. Campina: 08373 - 2573.

CORRESPONDENTEN DER STUDIE-AFDELINGEN

- (1) de studie-afdeling, 'KRIJGSGESCHIEDENIS, KORPSGESCHIEDENIS K.L.'
o.l.v. E.W. van Popta, Columbusstraat 260, 's-Gravenhage
- (3) de studie-afdeling, 'UNIFORMKUNDE'
o.l.v. Dr. F.G. de Wilde, Jan Steenlaan 62, Naarden
- (4) de studie-afdeling 'RIDDERORDEN EN ONDERSCHIEDINGEN'
o.l.v. H.G. Meyer, Jonkerstraat 55, Weurt bij Nijmegen
- (5) de studie-afdeling 'MILITAIRE EMBLEMEN'
o.l.v. B.C. Cats, Claudiagaarde 72, Bussum. en
C. van Ekeris, Tesselschadelaan 147, 's-Gravenhage
- (6) de studie-afdeling, 'WAPENS en MUNITIE'
o.l.v. G.J. de Graaff, de Ruyterkade 110 III, Amsterdam.
- (7) de studie-afdeling 'MILITAIRE MUZIEK'
o.l.v. Mr. R.A. Schimmel, de Mildestraat 57, 's-Gravenhage
- (8) de studie-afdeling 'VESTINGBOUW, KASTEELKUNDE, MILITAIRE GEBOUWEN'
o.l.v. A.F. Lancker, Grote Spie 347, Breda
- (11) de studie-afdeling 'TWEEDE WERELDOORLOG'
o.l.v. J.H.M. Berlemon, Paramaribostraat 63, Leiden
- (12) de studie-afdeling 'MILITAIRE EN CIVIELE MINIATUURFIGUREN'
o.l.v. A.J. Weekenstroom, Heerenstraat 9-11, Buren
- (16) de studie-afdeling 'MILITAIRE GENEALOGIE'
o.l.v. fr. Ch.C. van der Vlis, Anna van Burenlaan 59, Haarlem
- (17) de studie-afdeling 'MILITAIRE FOLKLORE'
o.l.v. L. Verhoeff, Gevers Deynotweg 50, Scheveningen
- (19) de studie-afdeling 'KONINKLIJKE LUCHTMACHT'
o.l.v. H.J. Schakelaar, Utrechtseweg 411, De Bilt
- (20) de studie-afdeling "KNIL"
o.l.v. W.R. van der Weide, Velperweg 147, Arnhem

INTERESSEGEBIEDEN, WAAR (NOG) GEEN STUDIE-AFDELINGEN VOOR ZIJN OPGERICHT:

- (2) 'tradities en ceremonieel'
- (9) 'Koninklijke Marine - geschiedenis, scheepsbouw, varende Marine'
- (10) 'Napoleontica'
- (13) 'Vaandels'
- (14) 'Eerste Wereldoorlog'
- (18) 'Militaire voertuigen, tanks'
- (21) 'Militaire bibliografie, tijdschriften'

*** De tussen haakjes geplaatste nummers zijn indicaties t.b.v. de ledenlijst.